

Comisia
Europeană

**Directiva privind răspunderea
pentru mediul înconjurător
Protejarea resurselor naturale ale Europei**

**Europe Direct este un serviciu destinat să vă ajute să găsiți răspunsuri
la întrebările pe care vi le puneți despre Uniunea Europeană.**

**Un număr unic gratuit (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Informațiile primite sunt gratuite, la fel ca și cea mai mare parte a apelurilor telefonice
(unii operatori și unele cabine telefonice și hoteluri taxează totuși aceste apeluri).

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa
(<http://europa.eu>).

O fișă catalografică figurează la sfârșitul prezentei publicații.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2013

ISBN 978-92-79-29760-1

doi: 10.2779/30833

© Uniunea Europeană, 2013

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.

Printed in Italy

TIPĂRIT PE HÂRTIE RECICLATĂ

Coperta: © iStockphoto

**Directiva privind răspunderea
pentru mediul înconjurător
Protejarea resurselor naturale ale Europei**

Cuprins

Sinteză – ce este DRM?	5
Cum și de către cine este pusă în aplicare DRM?	5
Cum se stabilește răspunderea?	11
Există derogări și excepții de la DRM?	14
Ce este repararea și cum se realizează?	14
Cum se determină domeniul de aplicare și amploarea reparării?	16
Care sunt costurile reparării și cine le suportă?	18
Un exemplu privind modul în care se utilizează analiza echivalenței bazate pe habitat: daune aduse unei zone umede	20
Un exemplu privind modul în care se utilizează analiza echivalenței bazate pe valoare: contaminarea unui râu	22
Date-cheie	23
Informații suplimentare	23

Sinteză – ce este DRM?

Protejarea resurselor naturale ale Europei (speciile și habitatele protejate, apele și solul) și a serviciilor ecosistemice pe care acestea le furnizează este recunoscută pe scară largă ca fiind un factor important pentru funcționarea unei economii și a unei societăți prospere. În contextul unei presiuni fără precedent asupra mediului, inclusiv al pierderilor majore înregistrate în ultimele decenii în domeniul biodiversității, oferirea de stimulente și de garanții pentru a evita daunele aduse mediului de activitățile oamenilor a devenit o prioritate. Regimurile naționale de răspundere pentru daune aduse mediului erau diferite în statele membre, din punct de vedere al acoperirii daunelor aduse mediului și al cerințelor privind repararea.

În 2004, Uniunea Europeană a luat măsuri în vederea adoptării unui regim mai uniform de prevenire și de reparare a daunelor aduse mediului, prin adoptarea Directivei 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului. Această legislație inovatoare stabilește pentru prima dată în UE un regim cuprinzător de răspundere pentru daunele aduse mediului, bazat pe principiul „poluatorul plătește”. Desemnându-i pe cei care provoacă daune mediului ca fiind răspunzători de repararea daunelor, Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător (DRM) oferă un stimulent puternic pentru evitarea producerii daunelor. De asemenea, DRM îi face răspunzători pentru luarea de măsuri preventive pe cei ale căror activități reprezintă un risc iminent (definit ca probabilitate suficientă de a se produce o daună într-un viitor apropiat) pentru mediu.

DRM contribuie la sprijinirea legislației UE care își propune să protejeze resursele naturale și serviciile furnizate de acestea. Stabilind o legătură cu Directiva Habitatare și cu Directiva Păsări, DRM oferă un regim de răspundere pentru a preveni și a remedia daunele aduse biodiversității din Europa, având ca rezultat rețeaua de zone naturale protejate Natura 2000 care cuprinde peste 22 000 de situri. Regimul de răspundere include toate resursele de apă din UE, așa cum sunt definite în Directiva-cadru privind apa, ca și orice contaminare a solului care riscă să dăuneze sănătății umane.

Statelor membre li s-a cerut să pună în aplicare DRM până la 30 aprilie 2007. Punerea în aplicare fiind finalizată în UE până în iulie 2010, Directiva ar trebui să aibă ca rezultat o protecție a mediului sporită pe tot teritoriul Europei.

Cum și de către cine este pusă în aplicare DRM?

Directiva conferă autorităților competente rolul de apărători ai mediului. Este responsabilitatea lor să identifice poluatorii responsabili și să se asigure că operatorii care au cauzat o amenințare iminentă sau o daună întreprind sau finanțează măsurile preventive sau de reparare necesare. Autoritățile competente și operatorii nu au obligația legală să colaboreze pentru o mai bună înțelegere a riscurilor operaționale, pentru a lua măsurile necesare în vederea evitării provocării de daune mediului și pentru a determina garanțiile financiare necesare, dar sunt încurajați să procedeze astfel, aceste colaborări fiind considerate cele mai bune practici în domeniu.

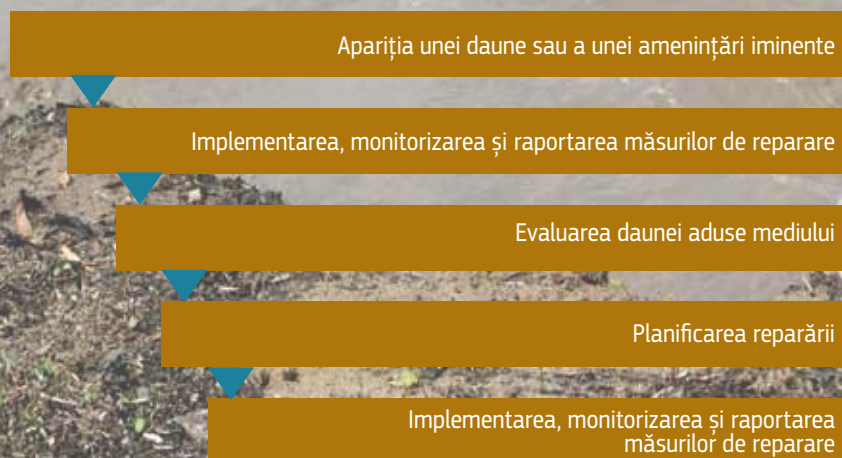
Autoritate competentă: organism public desemnat de statul membru să pună în aplicare și să asigure respectarea Directivei

Operator: orice persoană fizică sau juridică, privată sau publică, care desfășoară sau controlează o activitate profesională sau, în cazul în care legislația internă prevede acest lucru, căreia i s-a încredințat o putere economică însemnată asupra funcționării tehnice a unei astfel de activități, inclusiv titularul unui permis sau al unei autorizații pentru o astfel de activitate sau persoana care înregistrează sau notifică o astfel de activitate

Activitate profesională: orice activitate economică, indiferent de caracterul său privat sau public, lucrativ sau nelucrativ

Ca măsură de protecție, DRM conferă ONG-urilor și cetățenilor dreptul de a notifica autoritatea competentă în legătură cu orice daună adusă mediului (sau amenințare iminentă) și de a contesta măsurile care au fost luate sau nu au fost luate de autoritățile competente, pentru a se asigura că acestea acționează în interesul public pentru prevenirea și remedierea daunelor. Alte părți, inclusiv asigurătorii, avocații, experții tehnici (în ecologie și știință, evaluarea riscurilor, inginerie, acțiuni de reparare, economie și științe juridice) au, de asemenea, un rol în procesul de punere în aplicare a DRM (a se vedea figura 1).

Figura 1: Punerea în aplicare a Directivei privind răspunderea pentru mediul înconjurător

De-a lungul timpului, contribuțiile aduse de aceste părți care acționează împreună ar trebui să contureze o concepție comună a costurilor și a beneficiilor asociate funcționării într-o manieră care reduce riscurile pentru mediu, stimulând adoptarea celor mai bune practici în domenii cum ar fi tehnologiile și procesele sigure din punct de vedere ecologic și sprijinind dezvoltarea unor instrumente financiare inovatoare pentru acoperirea costurilor asociate răspunderii.

Actorii cu responsabilități clare în ceea ce privește DRM și rolurile lor sunt sintetizate în cele ce urmează:

Autoritatea competentă

Organism public desemnat de statul membru să pună în aplicare și să asigure respectarea Directivei

Stat membru care pune în aplicare și asigură respectarea directivei

ÎNAINTE DE INCIDENT (în timpul funcționării normale)

- poate alege să ia măsuri sau să încurajeze operatorii să ia măsuri de reducere a riscului de daună (dacă nu se solicită deja acest lucru, așa cum este cazul unităților sau instalațiilor care intră sub incidența Directivei Seveso) și
- încurajează garanțiile financiare sau, atunci când este obligatoriu, solicită garanții financiare

DUPĂ DETECTAREA UNEI AMENINȚĂRI IMINENTE (notificate de operator, comunicate de persoana afectată/ONG-ul afectat sau constatate de autoritate)

- aplică primul și al doilea punct de la rubrica „Daune” de mai jos; apoi
- solicită operatorului să ia măsuri preventive, dacă operatorul nu a luat deja astfel de măsuri
- și poate, în orice moment, să îi solicite operatorului să furnizeze informații, să ia măsurile preventive necesare, să urmeze instrucțiunile care i-au fost date în ceea ce privește măsurile preventive necesare, sau
- să ia ea însăși măsurile de prevenire necesare, dacă operatorul nu a luat aceste măsuri sau dacă operatorul nu poate fi identificat.

DUPĂ DETECTAREA UNEI DAUNE ADUSE MEDIULUI

- determină dacă daunele se pot încadra în domeniul de aplicare al DRM transpuse în legislația națională;
- în caz afirmativ, identifică operatorul responsabil/operatorii responsabili și stabilește tipul de răspundere (răspundere obiectivă sau răspundere pentru culpă);
- solicită operatorului
 - să furnizeze informații suplimentare;
 - să ia măsurile de reparare „urgente” necesare, adică măsurile practice pentru a controla, a limita, a elimina sau a gestiona imediat contaminanții și/sau alți factori dăunători, precum și
 - să urmeze instrucțiunile privind măsurile de reparare „urgente” necesare;
- solicită operatorului să întreprindă acțiuni de reparare „efective” (măsuri de reparare primară, complementară și compensatorie) în cooperare cu autoritatea, să identifice și să evalueze opțiunile privind repararea și să convină asupra planului de acțiune în vederea reparării și invite părțile interesate să-și prezinte punctele de vedere;
- ia în considerare punctele de vedere ale părților interesate, adoptă măsuri specifice și ia decizia care formalizează alegerea măsurii de reparare (acordă operatorului și părților interesate dreptul de a-și prezenta observațiile înainte de a lua decizia);
- notifică operatorului decizia și îl informează cu privire la căile de atac disponibile;

- cooperează cu operatorul pentru a se asigura că se iau măsurile necesare de reparare primară, complementară și compensatorie, după caz;
- în cazul în care autoritatea competentă intervine și întreprinde măsuri de reparare (dacă operatorul nu se achită de obligații, nu poate fi identificat sau are o apărare care întrunește condițiile): recuperează de la operator contravaloarea costurilor de reparare, a costurilor de evaluare, a cheltuielilor administrative și a altor costuri aferente și alocă costurile în caz de cauzalitate multiplă) și
- supervizează elaborarea, adoptarea și implementarea instrumentului de garanție financiară (dacă este obligatoriu).

PUNEREA ÎN APLICARE A DIRECTIVEI – ASPECTE GENERALE

- se implică în elaborarea de către statele membre a rapoartelor referitoare la experiența câștigată în urma implementării DRM până la 30 aprilie 2013 cel târziu și
- poate alege să creeze/să se implice în elaborarea unui sistem național de raportare și a unei baze de date privind cazurile care se încadrează în domeniul de aplicare al DRM.

Operator

„operator” înseamnă Orice persoană fizică sau juridică, privată sau publică, care desfășoară sau controlează o activitate profesională sau, în cazul în care legislația internă prevede acest lucru, căreia i s-a încredințat o putere economică însemnată asupra funcționării tehnice a unei astfel de activități, inclusiv titularul unui permis sau al unei autorizații pentru o astfel de activitate sau persoana care înregistrează sau notifică o astfel de activitate.

ÎNAINTE DE INCIDENT (în timpul funcționării normale)

- trebuie să ia toate măsurile prevăzute de legislația și de reglementările în materie de mediu și de autorizațiile de funcționare, inclusiv măsurile care reduc riscurile asupra mediului, fără a se limita la acestea;
- poate alege să pună în practică măsuri pentru a reduce mai mult riscul de apariție a unei daune asupra mediului și
- poate alege să folosească sau folosește (atunci când este obligatoriu) un instrument de garanție financiară, în conformitate cu legislația națională.

DUPĂ DETECTAREA UNEI AMENINȚĂRI IMINENTE SAU A UNEI DAUNE ADUSE MEDIULUI

- ia măsuri imediate pentru a preveni dauna în cazul unei amenințări iminente și, atunci când este cazul, dar mai ales în orice situație în care amenințarea nu poate fi înlăturată;
- notifică imediat autoritatea competentă cu privire la toate aspectele relevante ale situației;
- urmează toate instrucțiunile autorității competente pentru a preveni dauna;
- în caz de daună: ia toate măsurile practice pentru a limita, a controla, a elimina sau gestiona imediat contaminanții relevanți și/sau alți factori dăunători;
- oferă informații suplimentare, dacă i se solicită acest lucru, și urmează instrucțiunile aferente date de autoritatea competentă privind măsurile urgente de reparare;
- identifică măsurile de reparare posibile și cooperează cu autoritatea competentă pentru selectarea măsurilor de reparare sau preventive adecvate (plan de reparare);
- are dreptul să își prezinte observațiile înainte ca autoritatea competentă să ia decizia privind acțiunea de reparare;

- face tot ceea ce este necesar pentru a întreprinde măsuri de reparare primară, complementară și compensatorie sau pentru a finanța aceste măsuri în conformitate cu planul de acțiune în vederea reparării și/sau urmând instrucțiunile autorității competente, pentru a readuce resursele naturale prejudiciate la starea lor inițială și a compensa orice daună (pierdere) intermediară până în momentul regenerării mediului și
- suportă costurile aferente în conformitate cu DRM.

Furnizorii de garanții financiare

De exemplu, companiile de asigurări/ reasigurări, băncile

ÎNAINTE DE INCIDENT (în timpul funcționării normale) (nu este o obligație prevăzută de DRM, dar poate fi un rol)

- răspund solicitărilor de garanții financiare adecvate;
- efectuează evaluări ale riscurilor potențiale;
- concep instrumente de garanție financiară sustenabile, conforme cu principiile aplicabile (de exemplu, principiile aferente asigurărilor) și
- solicită prima de risc adecvată, luând în considerare, de exemplu, activitatea industrială, obiectul garanției financiare și limitele prevăzute.

DUPĂ DETECTAREA UNEI AMENINȚĂRI IMINENTE SAU A UNEI DAUNE ADUSE MEDIULUI (nu este o obligație prevăzută de DRM, dar poate fi un rol), furnizorii de garanții financiare contribuie la

- evaluarea daunelor aduse mediului;
- determinarea celor mai eficiente și eficiente măsuri de reparare;
- plata costurilor și
- gestionarea reparării daunei aduse mediului, în strânsă cooperare cu autoritatea competentă și cu operatorul.

Experții

în ecologie și alte științe, în evaluarea riscurilor, în inginerie, în conceperea și implementarea măsurilor de reparare, în economie și științe juridice, alți experți care contribuie la implementarea DRM

ÎNAINTE DE INCIDENT (în timpul funcționării normale) (nu este o obligație prevăzută de DRM, dar poate fi un rol)

- furnizează asistență tehnică în cadrul măsurilor de reducere a riscului de amenințare iminentă de producere a unei daune.

DUPĂ DETECTAREA UNEI AMENINȚĂRI IMINENTE SAU A UNEI DAUNE ADUSE MEDIULUI (nu este o obligație prevăzută de DRM, dar poate fi un rol)

- oferă consultanță în ceea ce privește aspectele juridice, economice și toate aspectele tehnice referitoare la dauna adusă mediului și la repararea acesteia;
- evaluează, examinează și supraveghează daunele (imimente sau reale) și selectarea, conceperea și punerea în aplicare a opțiunii de reparare;
- acordă asistență în ceea ce privește aspectele legislative și cele privind răspunderea, raportarea și implicațiile privind abordarea gestionării pe viitor.

Orice parte interesată

Orice persoană fizică sau juridică (inclusiv ONG) care este sau ar putea fi afectată de dauna adusă mediului, sau care are un interes suficient sau căreia i-au fost încălcate drepturile, astfel cum sunt definite de legislația națională

DUPĂ DETECTAREA UNEI AMENINȚĂRI IMINENTE SAU A UNEI DAUNE ADUSE MEDIULUI (nu este o obligație, ci un drept)

- poate semnala o amenințare iminentă sau o daună adusă mediului, susținută cu observații pertinente și trebuie să ofere informații relevante și date care să sprijine observațiile trimise autorității competente;
- are dreptul să solicite autorității competente să ia măsuri de reparare;
- are dreptul să obțină decizia autorității competente care trebuie să conțină informații privind căile de atac și
- are dreptul să introducă o acțiune împotriva deciziei autorității competente înaintea unei instanțe sau a unui alt organism public independent și imparțial.

Directiva definește dauna adusă mediului ca daună cauzată speciilor și habitatelor naturale protejate, daună adusă apelor de suprafață și subterane și daună cauzată solului. Un operator este răspunzător pentru repararea daunei dacă dauna este considerată semnificativă și dacă se poate stabili o legătură de cauzalitate între activitățile operatorului și dauna respectivă. Obligația de prevenire menționată în Directivă ia naștere atunci când apare o amenințare de producere a unei asemenea daune (definită ca probabilitatea suficientă de a se produce o daună într-un viitor apropiat).

DRM impune răspunderea numai atunci când activitatea operatorului a cauzat dauna analizată. Deși poate fi mai ușor de demonstrat răspunderea unui singur operator care a cauzat un incident de poluare distinct, având o sursă punctuală, DRM se aplică și daunelor cauzate de poluarea cu caracter extins și difuz, din momentul în care poate fi stabilită legătura de cauzalitate. Directiva se aplică și cazurilor în care mai mulți operatori au contribuit la apariția unui incident unic sau a unei daune persistente aduse mediului [a se vedea Hotărârea din 9 martie 2010, Raffinerie Mediterranee SpA (ERG), Polimeri Europa SpA și Syndial SpA/Ministero dello Sviluppo economico și alții, C-378/08, Rep., p. I-1919, punctul 58. Legislația națională poate să prevadă reguli specifice privind alocarea costurilor în cazurile de cauzalitate multiplă.

În cele din urmă, autoritatea competentă determină importanța daunei în fiecare caz. În general, caracterul semnificativ al daunei aduse mediului depinde în mare măsură de amploarea și de durata daunei. Noțiunea de regenerare naturală, măsura în care dauna poate fi cuantificată și principiul proporționalității sunt, de asemenea, factori pertinenti.

Anexa I la DRM stabilește factorii care ar trebui luați în considerare în momentul evaluării daunei. De exemplu, daunele aduse mediului care au efecte demonstrate asupra sănătății umane sunt considerate semnificative. Pe de altă parte, pentru speciile și habitatele protejate, următoarele tipuri de daune nu sunt considerate semnificative:

- daune inferioare variațiilor (naturale) normale medii pentru speciile sau habitatele în cauză; sau
- daune cauzate de variații naturale ale resurselor afectate sau care rezultă din gestionarea normală a resurselor, astfel cum a fost definită în registrele habitatului sau în documentele de stabilire a obiectivelor sau realizată anterior de proprietari sau de operatori sau
- daune aduse speciilor sau habitatelor pentru care se stabilește că se vor reface într-un timp scurt și fără intervenție ajungând la starea inițială sau într-o situație care va duce, datorită exclusiv dinamicii speciei sau a habitatului, la o stare considerată echivalentă cu starea inițială sau superioară acesteia

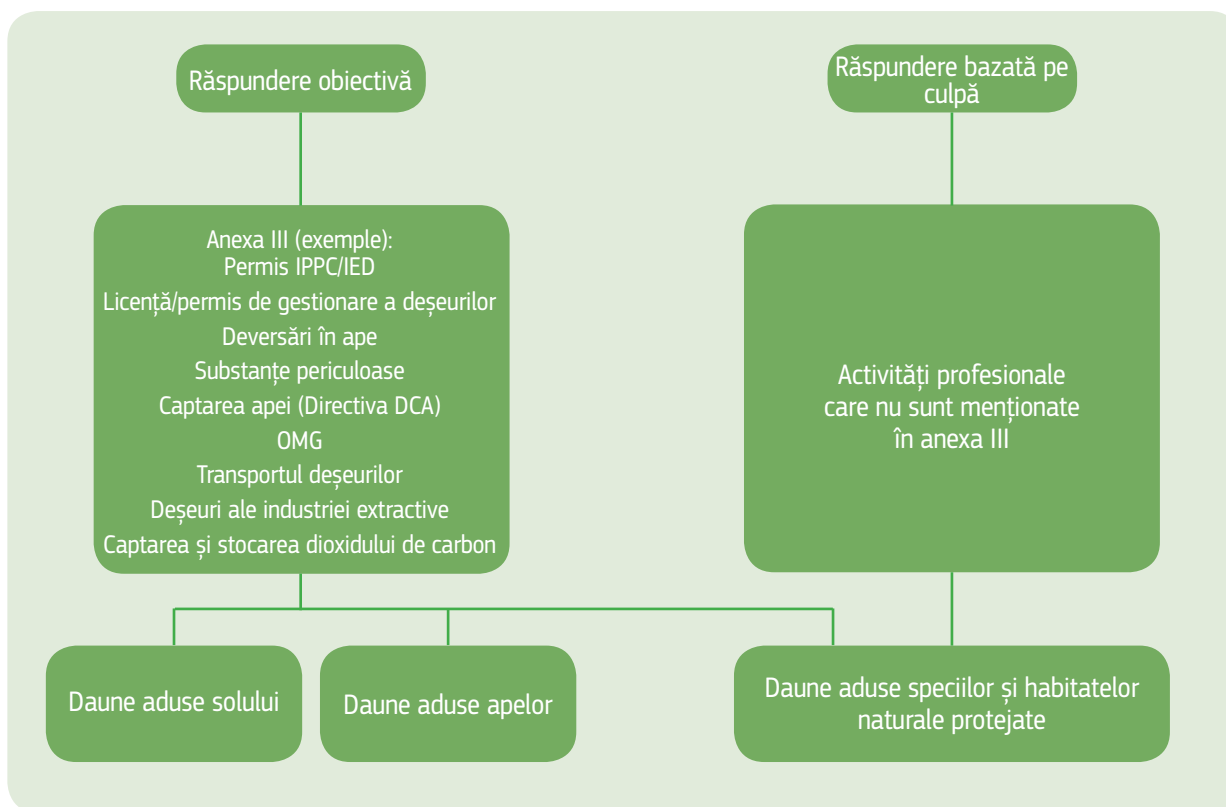
Cum se stabilește răspunderea?

Directiva face distincția între două tipuri de operatori: cei care exercită activități profesionale periculoase, astfel cum sunt enumerate în anexa III la DRM și cei care exercită orice alte activități profesionale. Fiecare dă naștere unui tip diferit de răspundere (a se vedea figura 2).

Pentru operatorii care exercită activitățile menționate în anexa III se aplică regimul răspunderii obiective. Acest lucru înseamnă că nu este nevoie de stabilirea culpei pentru ca operatorul să fie răspunzător pentru daunele aduse solului, apelor și speciilor și habitatelor protejate.

Pentru toți operatorii care nu exercită activitățile menționate în anexa III se aplică regimul răspunderii bazate pe culpă. Trebuie stabilite culpa sau neglijența pentru ca operatorul să fie răspunzător. În plus, acești operatori pot fi considerați răspunzători numai pentru daunele asupra speciilor și habitatelor naturale protejate.

Figura 2 : Tipuri de daune și de răspundere pentru daune aduse mediului

Daună adusă speciilor și habitatelor naturale protejate înseamnă

orice daună care are efecte negative grave asupra constituirii sau menținerii unei stări favorabile de conservare a unor asemenea habitate sau specii. Importanța impactului acestor daune se evaluează în raport cu starea inițială, ținându-se seama de criteriile prevăzute în anexa I, cu excepția efectelor negative identificate anterior care sunt permise de legislația privind protecția mediului.

Daună adusă apelor înseamnă

orice daună cu efecte negative grave asupra stării ecologice, chimice și/sau cantitative a apelor în cauză și/sau asupra potențialului lor ecologic, astfel cum au fost definite de Directiva cadru privind apa (2000/60/CE), cu excepția efectelor negative pentru care se aplică articolul 4 alineatul (7) din directiva menționată anterior;

Daună adusă solului înseamnă

orice contaminare a solului care creează un risc semnificativ de consecințe negative asupra sănătății umane, prin introducerea directă sau indirectă în sol sau în subsol a unor substanțe, preparate, organisme sau microorganisme.

Câteva exemple de incidente care ar putea cauza daune resurselor care fac obiectul DRM:

Tipuri de incidente care ar putea cauza daune

habitatelor și speciilor	apelor	solului
<ul style="list-style-type: none">• Eliminarea sau distrugerea habitatelor și a speciilor protejate• Daune fizice, deversări de substanțe chimice, emisii, poluare sau o perturbare semnificativă similară (inclusiv zgomote și vibrații)• Poluarea microbiană a habitatelor și a speciilor protejate, cauzată, de exemplu, de practici agricole nefaste• Căutarea și uciderea deliberată a speciilor protejate (de exemplu, vânarea ilegală a păsărilor)	<ul style="list-style-type: none">• Captarea apei, care determină o schimbare a stării cantitative• Deversarea de produse chimice, efectuată de un site industrial de depozitare sau de un camion cisternă (de exemplu, în urma unui accident)• Îndiguirea apei de suprafață care provoacă o schimbare semnificativă în potențialul ecologic al apei• Deversări de produse chimice, de hidrocarburi sau de deșeurii efectuate de instalații subterane și de suprafață pentru stocare, manipulare și transport, care cauzează daune apelor subterane și de suprafață (compoziția chimică)	<ul style="list-style-type: none">• Defectarea sistemului de purificare a fumului al unui incinerator de deșeuri, care cauzează o poluare cu metale grele a straturilor superficiale ale solului într-o zonă rezidențială învecinată• Emanație accidentală de produse chimice din zonele de stocare, de manipulare și de producție, migrare a gazelor către spații interioare și/sau migrare a substanțelor chimice în sol sau în apele subterane• Deversarea deliberată, nepermisă, a deșeurilor pe sol sau în sol, care cauzează producerea de gaze (produse chimice periculoase) și migrarea acestora către zonele rezidențiale învecinate• Dezafectarea unei instalații care produce o scurgere accidentală de substanțe periculoase în sol și în apele subterane

Răspunderea obiectivă

- Pentru activitățile enumerate în anexa III la DRM, inclusiv activități și/sau deversări care sunt reglementate de următoarele directive (pentru o listă și denumiri mai precise, vă rugăm să consultați anexa III):
- exploatarea instalațiilor în temeiul Directivei 96/61/CE privind prevenirea și controlul integrat al poluării (IPPC), codificată în Directiva 2008/1/CE, înlocuită prin Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (IED);
- operațiuni de gestionare a deșeurilor în conformitate cu Directiva-cadru privind deșeurile 75/442/CEE, codificată în Directiva 2006/12/CE și reformată prin Directiva 2008/98/CE, cu Directiva 91/689/CEE privind deșeurile periculoase codificată în Directiva 2006/12/CE și reformată prin Directiva 2008/98/CE, cu Directiva 1999/31/CE privind depozitele de deșeuri, cu Directiva privind incinerarea deșeurilor (2000/76/CE), integrată în Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale. Directiva-cadru privind deșeurile, sau Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive. Această directivă a abrogat Directiva 2006/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind deșeurile (versiunea codificată a Directivei 75/442/CEE așa cum a fost modificată), Directiva 91/689/CEE privind deșeurile periculoase și Directiva 75/439/CEE privind eliminarea uleiurilor uzate. Ea stabilește un cadru general al cerințelor în materie de gestionare a deșeurilor și stabilește definiții de bază în materie de gestionare a deșeurilor pentru UE;
- orice deversare în apele interioare de suprafață în conformitate cu Directiva privind substanțele periculoase (76/464/CEE), codificată în Directiva 2006/11/CE;
- orice deversare de substanțe în apele subterane, în temeiul Directivei 80/68/CEE privind protecția apelor subterane împotriva poluării produse de anumite substanțe periculoase, înlocuită de Directiva 2006/118/CE;
- deversarea sau introducerea unor substanțe poluante în apele de suprafață sau subterane, în conformitate cu Directiva-cadru privind apa (2000/60/CE);
- captarea și îndiguierea apelor supuse unei autorizații prealabile în temeiul Directivei-cadru privind apa (2000/60/CE);
- fabricarea, utilizarea, depozitarea, tratarea, condiționarea, eliminarea în mediu și transportul la locul de depozitare al substanțelor, preparatelor și produselor, astfel cum sunt definite în Directiva 67/548/CEE privind substanțele periculoase, înlocuită de Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 (Regulamentul CLP), în Directiva privind preparatele periculoase (1999/45/CE), în Directiva 91/141/CEE privind produsele de protecție a plantelor, în Directiva 98/8/CE privind produsele biocide, care este înlocuită de Regulamentul (UE) nr. 528/2012 privind produsele biocide;
- transportul rutier, feroviar, pe căi navigabile interioare, maritim sau aerian de mărfuri periculoase sau poluante, astfel cum este definit în Directiva privind siguranța rutieră (94/55/CE), abrogată prin Directiva 2008/68/CE, în Directiva 96/49/CE privind siguranța feroviară și în Directiva 93/75/CE referitoare la traficul navelor, abrogată prin Directiva 2002/59/CE;
- orice utilizare limitată, inclusiv transportul, precum și orice diseminare deliberată în mediu și introducere pe piață a organismelor modificate genetic, așa cum sunt reglementate de directivele referitoare la OMG-uri (90/219/CEE și 2001/18/CE);
- transportul transfrontalier de deșeuri în, înspre sau dinspre Uniunea Europeană [Regulamentul nr. (CEE) nr. 259/93 al Consiliului, înlocuit de Regulamentul (CE) nr. 1013/2006];
- Directiva 2006/21/CE privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive;
- exploatarea siturilor de stocare în conformitate cu Directiva 2009/31/CE privind stocarea geologică a dioxidului de carbon;
- punerea în aplicare la nivel național în statele membre poate supune un grup mai extins de activități regimului răspunderii obiective.

Răspunderea bazată pe culpă

Pentru orice activități profesionale, altele decât cele menționate în anexa III.

Există derogări și excepții de la DRM?

DRM nu se aplică daunelor cauzate de emisiile, evenimentele și incidentele care au survenit înainte de 30 aprilie 2007, în situația în care activitatea care a produs daune s-a încheiat înainte de această dată și în situația în care au trecut mai mult de 30 de ani de la emisia, evenimentul sau incidentul care a produs daunele.

- DRM nu se aplică în caz de daună sau daună iminentă cauzată de (a se vedea articolul 4 din DRM):
- un conflict armat, ostilități, un război civil sau o insurecție;
- un fenomen natural cu caracter excepțional, inevitabil și irezistibil;
- activități desfășurate în principal în interesul apărării naționale sau al securității internaționale sau pentru a asigura protecția împotriva catastrofelor naturale, sau
- activități care intră sub incidența domeniului de aplicare al unor convenții internaționale referitoare la poluarea mărilor cu hidrocarburi, la transportul pe mare, rutier sau feroviar al substanțelor sau al mărfurilor periculoase, la daune nucleare, precum și activitățile reglementate de Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, și nici
- în caz de poluare difuză, atunci când nu poate fi stabilită legătura de cauzalitate între activitate și daune.

Mai mult, un operator nu răspunde financiar în cazul în care demonstrează că dauna a fost cauzată de un terț, în pofida implementării măsurilor de securitate corespunzătoare, sau în cazul în care demonstrează că dauna a rezultat din respectarea unui ordin sau a unei instrucțiuni provenind de la o autoritate publică.

Directiva prevede de asemenea excepții facultative (altfel spus, la latitudinea statelor membre), care, în anumite cazuri, pot exonera operatorii de răspunderea financiară. Operatorii care demonstrează că nu există culpa și că nu au dat dovadă de neglijență nu trebuie să suporte costurile de reparare, în cazul în care dauna asupra mediului pe care au produs-o se datorează unei emisii sau unui eveniment:

- care a fost autorizat în mod expres de autoritatea de reglementare (apărarea bazată pe autorizație), în cazul în care operatorul a acționat în deplină concordanță cu condițiile de autorizare; sau
- care nu era considerat susceptibil de a cauza daune asupra mediului în conformitate cu nivelul de cunoștințe științifice și tehnice existent la data producerii emisiei sau a desfășurării activității (apărare bazată pe stadiul actual al tehnologiei).

Ce este repararea și cum se realizează?

Obiectivul general al directivei constă în repararea completă a resurselor naturale prejudiciate și a serviciilor acestora și revenirea lor la starea inițială, în care ar fi fost dacă nu ar fi existat dauna. De exemplu, dacă a fost prejudiciată o zonă umedă, repararea completă ar însemna revenirea în totalitate la habitatul și la tipurile de specii existente anterior, la numărul sau populația acestora și la „serviciile” pe care zona umedă le oferea publicului sau altor resurse naturale, incluzând, de exemplu, recreerea, filtrarea apei, hrana, frumusețea peisajului, protecția împotriva furtunilor sau existența unui habitat al păsărilor din zone umede și al altor specii.

Starea inițială poate fi determinată utilizând datele existente referitoare la resurse și la situl afectat, datele provenind din situri similare care pot dispune de datele necesare, datele care pot fi observate după incident (siturile de referință) sau datele obținute prin intermediul modelării resurselor și serviciilor.

Există trei tipuri de măsuri de reparare: măsuri de reparare primară, compensatorie și complementară.

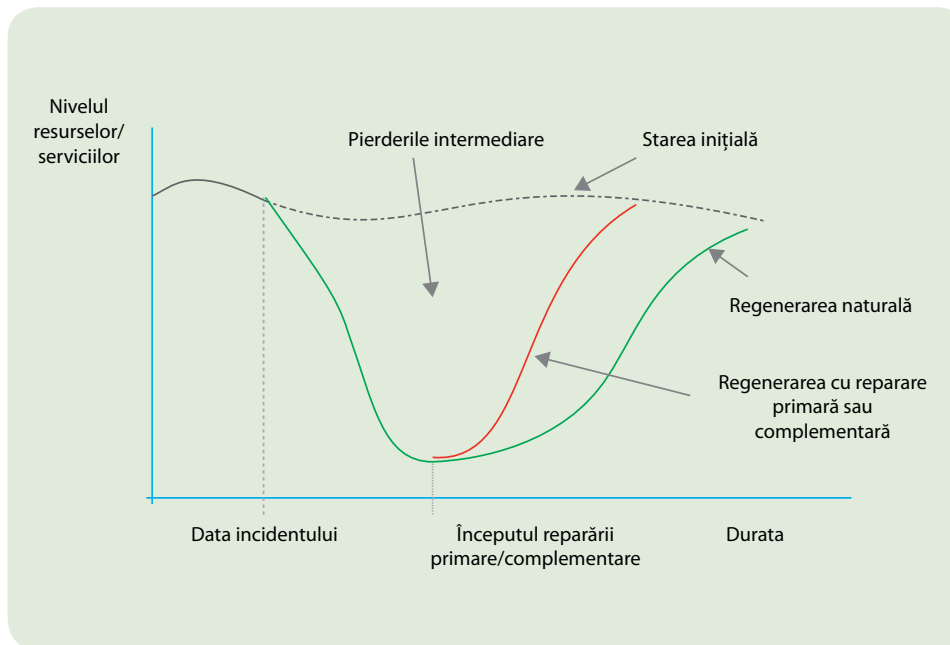
Repararea primară se referă la orice măsură de reparare care este luată la nivelul sitului afectat și prin care resursele naturale prejudiciate și/sau serviciile deteriorate revin la starea inițială. Repararea primară la nivelul sitului reprezintă metoda preferată și, din punct de vedere conceptual, calea directă, dar poate să nu fie întotdeauna posibilă sau realizabilă.

Atunci când repararea primară nu poate aduce în întregime situl afectat la starea lui inițială, DRM solicită luarea de măsuri de reparare complementară la nivelul altui sit și/sau altor specii care pot fi aceleași sau suficient de similare sitului/speciilor afectate, pentru a asigura, de fapt, că se va atinge un nivel similar de resurse naturale sau de servicii în ansamblul celor două situri.

Directiva admite, de asemenea, că repararea integrală necesită timp și, prin urmare, solicită compensarea pierderilor intermediare, sau, altfel spus, a resurselor sau a serviciilor de mediu pierdute în cursul perioadei de regenerare. Este vorba de repararea compensatorie, care poate fi de asemenea efectuată la nivelul altui sit, îmbunătățind starea speciilor afectate sau a unor specii suficient de similare. Ca alternativă, repararea compensatorie poate fi efectuată realizând o reparare primară la nivelul sitului în cauză care generează beneficii superioare stării inițiale a acestuia (partea în exces se consideră credit de reparare compensatorie).

În ceea ce privește daunele aduse solului, cerința minimă în temeiul DRM constă în repararea primară, realizată astfel încât contaminanții respectivi, care au fost eliminați, controlați, limitați sau reduși, să nu mai prezinte un risc considerabil de impact negativ asupra sănătății umane (nu se solicită repararea complementară sau compensatorie).

Figura 3: Ilustrarea stării inițiale, a daunei inițiale, a pierderilor intermediare și a măsurilor de reparare

Cum se determină domeniul de aplicare și amploarea reparării?

Pentru a determina tipul și amploarea reparării compensatorii sau complementare se efectuează o analiză a echivalenței. În termeni simpli, o analiză a echivalenței identifică resursele și serviciile care pot fi considerate „suficient de similare” resurselor și serviciile prejudiciate și cuantifică volumul care trebuie reparat (debitul) pentru a compensa pierderea provocată de daune (debitul). În funcție de unitățile alese pentru a cuantifica aceste debite și credite, DRM recomandă următoarele metode de evaluare a echivalenței (a se vedea anexa II la directivă):

- analiza echivalenței resurse-resurse, în cadrul căreia debitele și creditele pot fi exprimate în termeni de unități de resurse (precum numărul de pești sau de păsări, sau litri de apă subterană);
- analiza echivalenței servicii-servicii sau analiza echivalenței bazate pe habitat în cadrul căreia debitele și creditele pot fi exprimate în termeni de habitate similare (precum zona umedă și ce procent din serviciile oferite de aceasta s-a pierdut sau s-a câștigat).

Atunci când nu se pot efectua aceste analize (fie pentru că nu este fezabil din punct de vedere tehnic, fie pentru că nu se dorește acest lucru sau pentru că este mult prea costisitor), se poate alege o unitate de măsură monetară pentru a estima valoarea resurselor naturale și/sau a serviciilor pierdute și beneficiile reparării, folosind:

- echivalența valoare-valoare și valoare-costuri: atunci când debitele și creditele sunt exprimate în termeni monetari (valoare-valoare). Atunci când se poate estima valoarea monetară a daunei, dar nu se poate estima valoarea monetară a beneficiilor reparării, se poate fixa bugetul (costul) reparării egal cu valoarea daunei (valoare-cost). Utilizarea monedei ca unitate de măsură nu implică faptul că sunt necesare despăgubiri financiare: principiul DRM rămâne acela că trebuie reparate resursele și serviciile prejudiciate.

Metodele echivalenței sunt concepute pentru a lua în calcul natura chimică, fizică, biologică și, atunci când este cazul, socială și economică a daunelor și a opțiunilor de reparare. Opțiunile de reparare trebuie să fie evaluate pe baza unor criterii precum efectul opțiunii, costul implementării acesteia și șansele ei de reușită. În general, o analiză a echivalenței implică cinci etape fundamentale (indiferent de tipul de analiză), care diferă doar prin tipul unităților utilizate:

1. Evaluarea preliminară: implică identificarea datelor disponibile, a opțiunilor de reparare, a sferei adecvate de analiză și a efortului care trebuie depus pentru evaluare.
2. Determinarea și cuantificarea daunelor (debit): implică determinarea cauzelor daunei, alegerea scării (scărilor) de măsurare pentru evaluarea daunelor, inclusiv a pierderilor intermediare, determinarea și cuantificarea stării inițiale, înțelegerea elementelor care au fost prejudiciate, a caracteristicilor resurselor și ale serviciilor prejudiciate, determinarea beneficiilor reparării primare.
3. Determinarea și cuantificarea beneficiilor obținute în urma reparării (credit): implică identificarea opțiunilor de reparare, selectarea celor mai adecvate și fezabile opțiuni, având la bază criteriile stabilite în anexa II la DRM, estimarea beneficiilor reparării folosind aceeași scară de măsurare ca și la etapa a doua.
4. Determinarea amplitudinii acțiunilor de reparare: implică determinarea volumului total al reparării, estimarea costului reparării.
5. Monitorizarea și raportarea: implică pregătirea unui plan de reparare (obiective, abordări, scopuri) și monitorizarea implementării sale.

În cadrul fiecărei etape ar trebui efectuată o analiză a principalelor incertitudini, a ipotezelor care trebuie luate în calcul pentru a le aborda, precum și o analiză de sensibilitate.

Pentru mai multe detalii privind fiecare etapă, vă rugăm să consultați materialele de formare referitoare la DRM (a se vedea informațiile de la finalul acestei broșuri).

După efectuarea analizei echivalenței, selectarea proiectelor de reparare și stabilirea amplorii acestora, se pregătește un plan de reparare care include obiective, detalii privind implementarea, planuri și schițe tehnice, precum și planuri și schițe biologice. Planul de reparare include, de asemenea, proceduri și termene pentru monitorizarea regenerării resurselor și a serviciilor în urma implementării și pentru evaluarea reușitei proiectului.

La finalul acestei broșuri sunt prezentate exemple de implementare a analizei echivalenței.

LIFE06 NAT/BE/000087 (înainte)

Înainte de restaurarea depresiunilor umede dintre dune prin eliminarea arbuștilor și a arborilor și prin amenajarea bălților dintre dune.

LIFE06 NAT/BE/000087 (după)

Care sunt costurile reparării și cine le suportă?

În cazul în care autoritatea competentă ia măsuri de prevenire sau de reparare, aceasta va recupera costurile de la operatorul care a provocat dauna. Costurile care pot fi recuperate includ:

- costuri ale evaluărilor de mediu efectuate pentru determinarea amplitudinii daunelor și a acțiunilor necesare pentru a le repara;
- orice eforturi de reparare întreprinse direct de către autoritate;
- costuri administrative, juridice, precum și costurile aferente controlului respectării legislației și
- costuri privind colectarea datelor, monitorizarea, supravegherea, alte costuri conexe.

Conform recomandării DRM, costurile măsurilor de reparare alese nu ar trebui să fie disproporționate. Deși termenul „disproporțonat” nu este definit în DRM, este vorba despre un principiu fundamental al legislației UE, care are de exemplu întâietate în Directiva-cadru privind apa. Costul reparării, altfel spus, răspunderea operatorului, este disproporțonat în cazul în care acesta depășește valoarea pierdută din cauza daunei (sau beneficiile de mediu obținute prin intermediul reparării).

DRM nu prevede, la nivelul UE, garanții financiare prin care operatorii să își acopere răspunderea atunci când este cazul, însă solicită statelor membre să încurajeze dezvoltarea instrumentelor financiare. În practică, până în prezent, în cadrul punerii în aplicare a directivei:

- asigurările s-au dovedit a fi cel mai popular instrument de acoperire a răspunderii pentru mediul înconjurător. Piața asigurărilor/reasigurărilor (companii individuale, dar și pool-uri de asigurare) acoperă prevenirea și repararea daunelor aduse mediului prin intermediul:
 - unor extinderi ale riscurilor acoperite de polițele de asigurare de răspundere generală/publică, astfel încât să includă domeniile vizate de DRM (de exemplu, Germania, Austria);
 - unor polițe de asigurare de răspundere pentru mediul înconjurător (de exemplu, Regatul Unit) sau
 - unor soluții propuse de un pool de asigurare (de exemplu, Spania, Franța, Italia și Țările de Jos);
- conform raportului Comisiei din octombrie 2010, instrumentul aflat pe locul al doilea în topul preferințelor este garanția bancară (Austria, Belgia, Cipru, Republica Cehă, Țările de Jos, Polonia, Spania și Regatul Unit) și
- alte instrumente de piață, precum fondurile, obligațiunile, etc, sunt în curs de examinare, conform raportului Comisiei din octombrie 2010, în Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Polonia și Spania.

© iStockphoto

Un exemplu privind modul în care se utilizează analiza echivalenței bazate pe resurse: daune aduse stocurilor de pește

Acest studiu de caz reprezintă o aplicație a analizei echivalenței bazate pe resurse în ceea ce privește deversarea într-un râu a unor contaminanți care omoară peștii.

La data de 22 februarie 2011, o ploaie torențială de iarnă s-a abătut asupra văii K (locație ipotetică), unde există un bazin de stocare a reziduurilor miniere din roci dure. Ploaia a topit zăpada din vale și, în cele din urmă, a apărut o fisură în bazinul de stocare. Ca urmare a fisurii, reziduurile miniere au fost deversate în râul K. Deși în termen de o zi a fost mobilizat în cadrul sitului personalul responsabil cu gestionarea urgențelor, până în momentul reparării fisurii bazinului, mii de tone de reziduuri miniere au fost deversate în râul K, ajungând la cel puțin 10 km în aval.

În săptămânile care au urmat fisurării bazinului s-a efectuat o evaluare preliminară a acestui incident. În timpul perioadei de evaluare preliminară s-au obținut mai multe tipuri de informații. De exemplu:

- data, ora și durata incidentului;
- concentrațiile anumitor metale grele (de exemplu cupru, zinc și cadmiu) și aciditatea apei evacuate;
- descrieri ale acțiunilor de răspuns în situații de urgență și
- informații privind calitatea apei înainte de incident.

Pentru a cuantifica daunele asupra resurselor acvatice, autoritatea competentă a decis, cooperând cu operatorul, să utilizeze cantitatea de păstrăv de râu drept indicator-cheie în cadrul analizei echivalenței bazate pe resurse. Pe baza eșantionării în anumite locații de referință și în aval, s-a concluzionat că în starea inițială existau 10 păstrăvi de râu la 100 de m². În primii 10 km de râu, păstrăvii au dispărut în cursul primului an care a urmat incidentului, estimându-se că se va reveni la starea inițială în termen de 10 ani. Folosind analiza echivalenței bazate pe resurse, „debitul” total aferent daunei a fost calculat la aproximativ 33 000 de păstrăvi de râu-an. Acesta este numărul suplimentar de păstrăvi care ar fi existat în râul K în anii următori, dacă nu ar fi avut loc incidentul.

Pe baza rezultatelor evaluării preliminare, autoritatea competentă a concluzionat, cooperând cu operatorul, că este necesară repararea compensatorie a daunei aduse stocurilor de pește din râu.

Pentru a soluționa problema debitului de păstrăvi de râu, au fost luate în considerare trei opțiuni pentru a determina repararea compensatorie :

- absența oricărei acțiuni – regenerarea naturală (nu a fost selectată, deoarece pierderile intermediare de 33 000 de păstrăvi de râu-an au fost considerate prea mari);
- suplimentarea numărului de pești reproducători (nu au fost selectată, din cauza preocupărilor legate de genetică, etc.), și
- refacerea habitatului riveran în alți afluenți ai râului K (opțiune selectată).

A fost selectată opțiunea de refacere a habitatului în alți afluenți ai râului K, deoarece aceasta îmbunătățește capacitatea de suportabilitate în ceea ce privește păstrăvii de râu. Luând în considerare tipurile de acțiuni de reparare necesare, timpul necesar pentru apariția tuturor beneficiilor reparării, precum și perioada de-a lungul căreia acțiunile de reparare vor aduce beneficii, s-a estimat că 1 km de habitat riveran refăcut ar însemna un „credit” de aproximativ 7 500 de păstrăvi de râu-an suplimentari. Pe baza celor 33 000 de unități de debit și a celor 7 500 de unități de credit pentru fiecare kilometru pătrat reparat, s-a determinat că ar fi necesară repararea habitatului riveran pe o lungime de 4,4 km (33 000/7 500), ca reparare compensatorie.

Costul reparării compensatorii a fost calculat pe baza costurilor aferente planificării sitului, schițelor tehnice, implementării acțiunilor de reparare a habitatului acvatic, supravegherii, monitorizării și raportării în cadrul proiectului. Costurile totale au fost estimate la aproximativ 100 000 de euro pe kilometru de râu reparat (cifră ipotetică), rezultând un cost total al reparării compensatorii de aproximativ 440 000 de euro.

Un exemplu privind modul în care se utilizează analiza echivalenței bazate pe habitat: daune aduse unei zone umede

Acest studiu de caz folosește analiza echivalenței bazate pe habitat pentru a evalua daunele și opțiunile de reparare într-o situație ipotetică în care un incident afectează o zonă umedă ipotetică.

Incidentul constă în deversarea de apă foarte acidă, provenită de la o instalație industrială. Zona umedă are o suprafață de 10 hectare. Apa foarte acidă cauzează daune inițiale considerabile, astfel încât, raportându-ne la cantitatea de plante de la suprafața solului, care a fost considerată un indicator adecvat al sănătății zonei umede, oamenii de știință estimează că inițial a fost distrusă vegetația în proporție de 75 %. Se așteaptă ca zona umedă să revină la starea ei inițială în următorii 5 ani. Date fiind caracteristicile zonei umede și faptul că în cele din urmă ea va reveni la starea inițială, nu s-a efectuat repararea primară.

Pe baza acestor informații, s-a efectuat o analiză a echivalenței bazate pe habitat. Pierderea inițială de 75 %, recuperată pe parcursul a 5 ani, a generat un debit de 21,6 unități. În manualul de formare referitor la DRM se află mai multe detalii despre modul în care au fost calculate aceste unități și despre ipotezele de fond.

Pe baza examinării informațiilor disponibile și a cunoștințelor despre zonele umede învecinate s-a elaborat o măsură de reparare compensatorie. Se știe că în apropiere există alte zone umede, iar sănătatea lor, per ansamblu, ar putea fi îmbunătățită dacă s-ar face eforturi de reparare. S-a identificat o anumită zonă umedă în care eliminarea unor plante exotice ar îmbunătăți sănătatea per ansamblu, măsurată luând în calcul suprafața zonei acoperite cu specii de plante care trăiesc în mod natural în zonele umede. Conform estimărilor, creșterea plantelor deasupra solului ar putea varia de la 50 % la 100 %, în comparație cu starea zonei umede de dinainte de incident. Planificarea și implementarea măsurilor de reparare ar dura doi ani, iar ulterior ar mai fi nevoie de trei ani până când vegetația ar spori de la 50 % la 100 %. Conform calculelor, beneficiul sau creditul aferent îmbunătățirii unui hectar din această zonă umedă oferă 15,5 unități de credit de-a lungul duratei de viață estimate pentru zona umedă îmbunătățită.

Prin urmare, pentru a compensa 21,6 unități de daună aduse zonei umede (debit) reparând o zonă umedă din apropiere (credit), ar trebuie să fie îmbunătățite, eliminând anumite plante exotice, un număr de $21,6/15,5 = 1,4$ de hectare de zonă umedă degradată.

Costul aferent reparării a 1,4 hectare de zonă umedă include costurile aferente planificării și conceperii, obținerii permiselor, implementării, supravegherii, operațiunilor/întreținerii, monitorizării, etc. Folosind un cost ipotetic de aproximativ 50 000 de euro pe hectar, costul total al reparării pentru compensarea daunelor ar fi de $1,4 \times 50\ 000 = 70\ 000$ de euro.

LIFE99 NAT/A/006054 (înainte)
Construcția unui canal secundar la barajul „Eibelsau” și a unui canal cu apă curgătoare și cu vegetație, care permite peștilor să migreze în amonte.

LIFE99 NAT/A/006054 (după)

Un exemplu privind modul în care se utilizează analiza echivalenței bazate pe valoare: contaminarea unui râu

Acest studiu de caz prezintă modul în care se utilizează analiza echivalenței bazate pe valoare pentru a stabili amploarea reparării compensatorii, în vederea compensării daunelor provocate de contaminarea ipotetică a unui râu. Analiza echivalenței bazate pe valoare utilizează moneda ca unitate de măsură pentru a cuantifica atât valoarea pierderilor (debit), cât și beneficiile aduse de măsurile de reparare propuse (credit) și compară creditele cu debitele. Ca orice analiză a echivalenței, acțiunile de reparare ar trebuie să fie selectate astfel încât să ofere un tip, o calitate și o cantitate de resurse și de servicii care să fie suficient de similare celor prejudiciate.

În exemplul următor, deversarea de contaminanți a afectat 15 km de râu în care existau specii de pești și de păsări importante pe plan local, care contribuiau la calitatea biodiversității. De asemenea, râul era un loc important pentru recreerea multor localnici și turiști.

Pentru realizarea analizei echivalenței bazate pe valoare au fost efectuate două sondaje în vederea estimării valorii pierdute din cauza contaminării râului, precum și a valorii câștigate prin intermediul acțiunilor de reparare. Primul sondaj a fost conceput pentru a estima debitul asociat pierderii habitatului râului și posibilităților de recreere. Pe baza analizei răspunsurilor primite pentru acest sondaj, s-a ajuns la concluzia că cetățenii estimau pierderea cauzată de contaminarea râului la 60 de euro. Debitul total aferent populației afectate a fost de aproximativ 15 000 000 de euro.

Cel de-al doilea sondaj a fost conceput pentru a estima valoarea creditului pe care îl vor genera diferitele combinații ale celor trei măsuri de reparare posibile: 1. un plan de reparare compensatorie în afara sitului, constând în măsuri de reparare pentru porțiuni disponibile ale râului situate în regiune și 2. îmbunătățirea posibilităților de recreere în zona râurilor necontaminate aflate în apropiere și îmbunătățiri aduse acestor râuri. Prin intermediul analizei datelor s-a estimat valoarea pe care fiecare proiect de reparare o aducea publicului. În urma analizei au reieșit patru combinații de acțiuni de reparare care ar aduce 60 de euro/persoană sau 15 000 000 de euro credit total.

Dintre aceste combinații, cea mai eficientă din punct de vedere al costurilor a fost cea care consta în repararea a 10 km de habitat riveran similar celui contaminat și în îmbunătățirea posibilităților de recreere în cadrul a 15 situri situate de-a lungul unor râuri necontaminate din vecinătate. Costul total de implementare a acestui program de reparare compensatorie a fost estimat la 6 000 000 de euro.

Date-cheie

Statele membre trebuie să prezinte un raport în ceea ce privește punerea în aplicare a DRM până la 30 aprilie 2013, iar răspunsul Comisiei va fi disponibil până la 30 aprilie 2014.

Informații suplimentare

Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător– textul oficial:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:15:11:32004L0035:RO:PDF>

Pagina de internet a Comisiei Europene referitoare la Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător:

<http://ec.europa.eu/environment/legal/liability/index.htm>

Pagina de internet a Comisiei Europene referitoare la Directiva Habitate:

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm

Pagina de internet a Comisiei Europene referitoare la Directiva Păsări:

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/birdsdirective/index_en.htm

Pagina de internet a Comisiei Europene referitoare la Directiva-cadru privind apa:

http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/index_en.html

Raportul din 2010 al Comisiei în ceea ce privește eficacitatea Directivei privind răspunderea pentru mediul înconjurător, Bruxelles, 12.10.2010, COM (2010) 581 final: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0581:FIN:Ro:PDF>

Evaluarea ecosistemelor pentru mileniu (Millennium Ecosystem Assessment), informații privind serviciile ecosistemice:

<http://www.unep.org/maweb/en/index.aspx>

Economia ecosistemelor și a biodiversității (The Economics of Ecosystems and Biodiversity –TEEB):

<http://www.teebweb.org>

Insurance Europe

<http://www.insuranceeurope.eu/publications/639/72/Navigating-the-Environmental-Liability-Directive-A-practical-guide-for-insurance-underwriters-and-claims-handlers?cntnt01hideAllFilters=1>

Manualele de formare referitoare la DRM și prezentarea care le însoțește pot fi descărcate accesând pagina de internet a Comisiei Europene:

<http://ec.europa.eu/environment/legal/liability/index.htm>

■ Oficiul pentru Publicații

doi:10.2779/30833

ISBN 978-92-79-29760-1

9 789279 297601

Tipărit pe hârtie reciclată, căreia i s-a acordat eticheta ecologică a UE pentru hârtie grafică (<http://ec.europa.eu/ecolabel>)

KI-31-13-957-RO-C